KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu

Wstęp do historii języka niemieckiego

Kod ECTS

8.0.10447

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot

Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki

Studia

wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie

Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)

dr Anna Socka; prof. dr hab. Andrzej Kątny; dr Izabela Olszewska; dr Dominika Janus; dr Marta Bieszk

Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin

Formy zajęć

Wykład

Sposób realizacji zajęć

zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej

Liczba godzin

Wykład: 15 godz.

Liczba punktów ECTS

2

2 ECTS: 1 ECTS - udział w zajęciach (15h) i praca własna (10h), 1 ECTS - przygotowanie do kolokwium (30h)

Termin realizacji przedmiotu

2023/2024 letni

Status przedmiotu

obowiązkowy

Język wykładowy

- polski w wymiarze 5.00%
- niemiecki w wymiarze 95.00%

Metody dydaktyczne

- Wykład konwersatoryjny
- Wykład problemowy
- Wykład z prezentacją multimedialną

Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne

Sposób zaliczenia

Zaliczenie na ocenę

Formy zaliczenia

- kolokwium pisemne
- kolokwium

Podstawowe kryteria oceny

Zaliczenie następuje na podstawie:

- aktywnego udziału w odbywającej się na zajęciach analizie prezentowanych przykładowych historycznych tekstów języka niemieckiego
- kolokwium pisemnego

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt kształcenia	Kolokwium pisemne	Wykład konwersatoryjny	Wykład problemowy
	Wiedza		
K_W01	x	x	x
K_W06	x	x	x
K_W10	x	x	x
K_W14	x	x	x
K_W17	x	x	x
	Umiejętności		
K_U03	x	x	x
K_U05	x	x	x
K_U11	x	x	x
	Kompetencje		
K_K01		x	x
K_K02		x	x
K_K05		x	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

brak

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego umożliwiająca podążanie za tokiem wykładu; znajomość podstawowej terminologii językoznawczej oraz subsystemów współczesnego standardowego języka niemieckiego, podstawowa orientacja w historii niemieckiego obszaru językowego.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest dostarczenie studentom podstawowej wiedzy w zakresie historii języka niemieckiego oraz mechanizmów zmian językowych (głównie w systemie gramatycznym i leksykalnym). Wiedza ta powinna umożliwić im rozumienie i analizę tekstów pochodzących z wcześniejszych etapów rozwoju języka a także zjawisk występujących współcześnie w języku standardowym oraz jego odmianach regionalnych.

Treści programowe

1. Synchroniczne vs. diachroniczne spojrzenie na język. Indoeuropejska rodzina językowa. Język pragermański i I przesuwka spółgłoskowa. II przesunwka spółgłoskowa i powstanie języka wysokoniemieckiego. Główne dialekty niemczyzny.
2. Główne cechy fonetyczne, morfologiczne, składniowe i leksykalne na przykładzie wybranych tekstów w języku starowysokoniemieckim, średniowysokoniemieckim, wczesnonowowysokoniemieckim, nowowysokoniemieckim.
3. Gramatykalizacja i jej przykłady w niemczyźnie.
4. Kontakty językowe w leksyce i puryzm językowy w dziejach niemczyzny. Z historii ortografii i ortofonii.
4. Język dolnoniemiecki jako język Hanzy. Kolonizacja wschodnia i jej dialekty. Elementy dziejów językowych Gdańska i Pomorza od XII do XIX wieku.
5. Wybrane historyczne kroje pisma.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:

- Morciniec, Norbert, 2015. *Historia języka niemieckiego*. Wrocław: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu.
- Schmid, Hans Ulrich, 2009. *Einführung in die deutsche Sprachgeschichte*. Stuttgart, Weimar: Metzler.
- Speyer, Augustin, 2010. *Deutsche Sprachgeschichte*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

B. Literatura uzupełniająca

- Janus Dominika, 2020. "Nun ſolte ich auch wohl bemu het ſeyn, auff unterſchiedene bewegliche Argumenta, und ſonderbare Troſt=Gru nde u dencken […]". Zu argumentativen Strategien in Danziger Leichenpredigten (1586–1746). W: *Linguistische Treffen in Wrocław* 18, 199-211.
- Łopuszańska Grażyna, 2013, *Danziger Umgangssprache und ihre Spezifik*. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.
- Szczepaniak, Renata, 2009. G*rammatikalisierung im Deutschen. Eine Einführung*. Tübingen: Narr.
- Wegera, Klaus-Peter / Schutz-Balluff, Simone / Bartsch, Nina, 2016. *Mittelhochdeutsch als fremde Sprache. Eine Einführung für das Studium der germanistischen Mediävistik*. Berlin: Erich Schmidt.
- Wolff, Gerhard, 1990, *Deutsche Sprachgeschichte*. Tübingen: Franke.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
P6U_W, P6S_WG, P6S_WK	K_W01, K_W06, K_W10, K_W14, K_W17

P6U_U, P6S_UW, P6S_UK, P6S_UO, P6S_UU P6_UK, P6S_KK, P6S_KO K_W01, K_W06, K_W10, K_W14, K_W17 K_U03, K_U05, K_U11 K_K01, K_K02, K_K05	Absolwent: • wymienia i charakteryzuje główne stadia rozwoju języka niemieckiego, • potrafi przedstawić genealogię niemczyzny i jej miejsce wśród języków indoeuropejskich i germańskich, • rozumie, ilustruje przykładami i wyjaśnia podstawowe mechanizmy zmian zachodzących w niemczyźnie na przestrzeni dziejów na płaszczyźnie fonetycznej, fleksyjnej, składniowej oraz w zakresie leksyki, • wskazuje na zależności między historią języka a historią kultury i społeczeństwa,
	Umiejętności K_U03, K_U05, K_U11 Absolwent: • korzysta z polskich i niemieckich publikacji z zakresu historii języka, w tym internetowych, oraz opracowuje wyniki z dziedziny historii języka, • identyfikuje i wyjaśnia zjawiska z dziedziny ewolucji języka ilustrowane przez przykładowy tekst historyczny, • potrafi używać języka fachowego historii języka i porozumiewać się w spoósb precyzyjny, wykorzystując różne kanały komunikacji.
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K01, K_K02, K_K05 Absolwent: • ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności, podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści, • dba o kulturę języka, jednak zdając sobie sprawę z jego nieustannej zmienności unika bezrefleksyjnego puryzmu, • • dostrzega wpływ rozwoju nowoczesnych technologii służących komunikacji na rozwój języka, • • jest świadom wkładu społeczności posługujących się różnymi historycznymi wariantami niemczyzny w historię regionu.

Kontakt

anna.socka@ug.edu.pl